

Turvallisuusselvitys (T/Kem)

Euran Fankkee 2-alueen alueen T/Kem-soveltuvuusselvityksen julkinen loppuraportti

26.8.2025

Sisällysluettelo

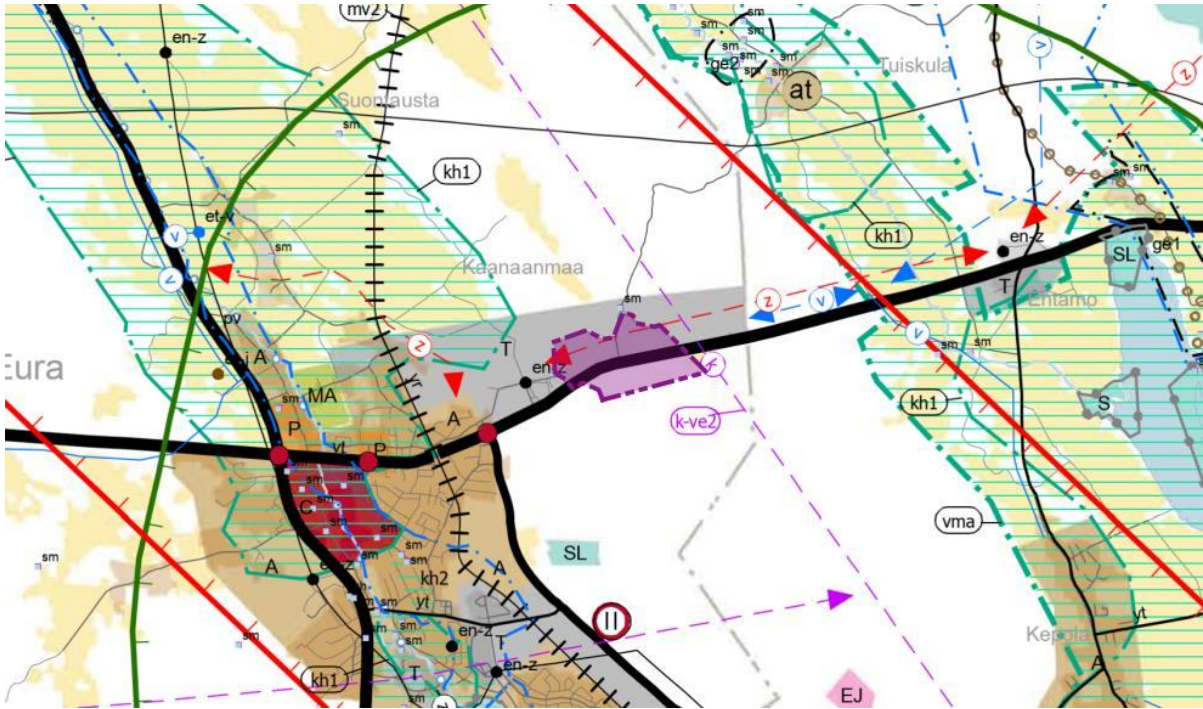
1	Johdanto	1
1.1	Tarkasteltava kaavatyö.....	1
2	Alueen kaavoitustilanne	1
2.1	Yleiskaavoituksen kuvaus	1
2.2	Nykyiset alueen kaavat.....	2
2.2.1	Maakuntakaava	2
2.2.2	Yleiskaava	2
2.2.3	Asemakaava muutosalueella	3
2.2.4	Lähialueen kaavoitus	4
3	Vaarojen huomioiminen kaavoituksessa	4
4	Maankäytön yhteensovittaminen	5
4.1	Huomioitavat vaarat.....	5
4.2	Riskin hyväksyttävyydestä.....	5
5	Saavutettavissa olevat suojaetäisyydet alueella	6
5.1	Tutkitut vaaraetäisyydet.....	6
6	Johtopäätökset.....	6

Raportin tekstien ja sisältöjen kaupallinen hyödyntäminen millään tavalla, esimerkiksi kopioimalla, on kielletty. © Copyright tilaaja ja Sweco Finland Oy

1 Johdanto

1.1 Tarkasteltava kaavatyö

Tässä työssä tarkastellaan Euran Fankkee 2-alueella sijaitsevan noin 102 hehtaarin kokoisen alueen (kuva 1) soveltuvuutta T/Kem-kaavamerkinnälle. Kaavoituksen tukena alueen haavoittuvuudet inventoidaan ja tavanomaisia teollisen mittakaavan uusiutuvan energiatuotannon, kuten aurinkovoiman sekä mahdollisesti biokaasulaitosten sijoittumismahdollisuuksia alueelle selvitetään.

Kuva 1: Ote Satakunnan maakuntakaavasta. Selvitysalue on merkitty violetina alueena.

Vaarallisia-aineita käsittelevien laitosten sijoittelussa aluetta ympäröivien alueiden tulee olla sellaisia, että niiden haavoittuvuus ja laitoksen mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset ovat sovitettavissa yhteen. Tällaisessa tapauksessa greenfield-alueilla pääsääntöisesti edellytetään T/Kem-kaavamerkintää. Jotta merkintä olisi hyväksyttävä, kaavoitettavaa aluetta ympäröivien alueiden tulee olla sellaisia, että niiden haavoittuvuus ja Seveso-laitoksen mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset ovat sovitettavissa yhteen.

2 Alueen kaavoitustilanne

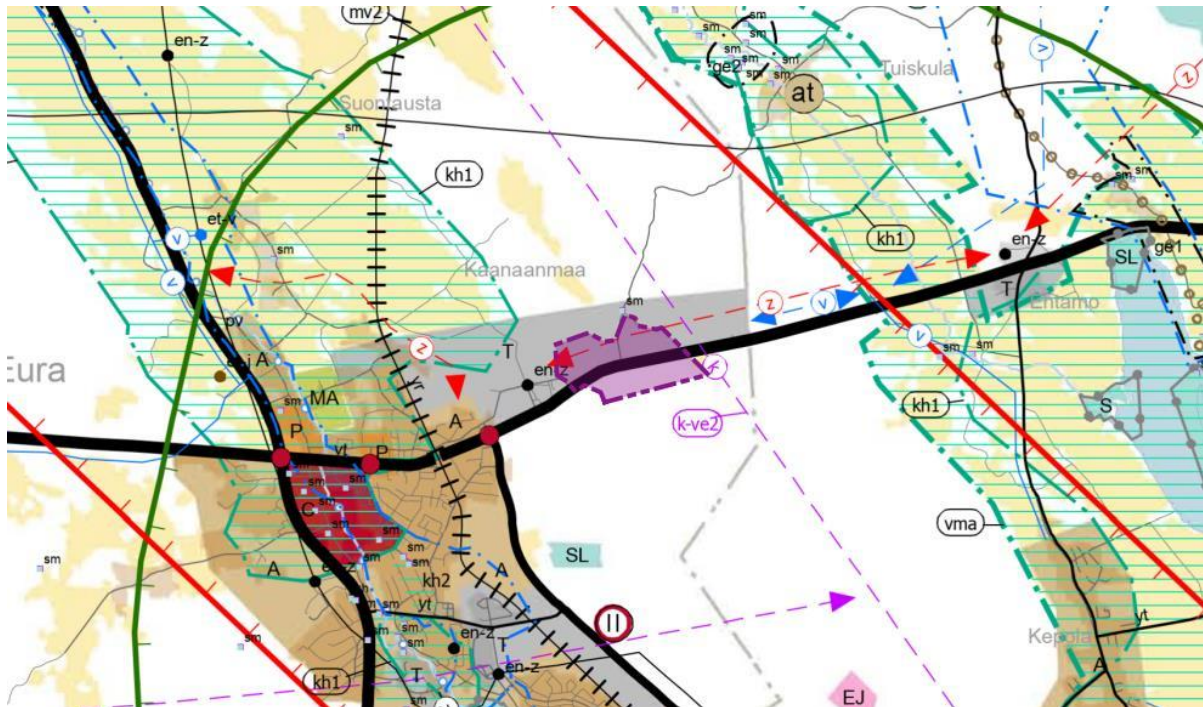
2.1 Yleiskaavoituksen kuvaus

Tarkasteltavan yleiskaavatyön yhtenä tavoitteista on mahdollistaa Fankkee 2-alueelle T/Kem -kaavamerkinnällä vaarallisia kemikaaleja käsittelevää laitostoimintaa. Yleiskaavalla pyritään täydentämään ja laajentamaan olemassa olevaa Fankkeen teollisuus- ja varastoaluetta, joka sijaitsee tarkasteltavan alueen lounaispuolella.

2.2 Nykyiset alueen kaavat

2.2.1 Maakuntakaava

Kuvassa 2 on esitetty ote Satakunnan maakuntakaavasta (13.3.2013) sekä tarkastelualue. Tarkastelualue on osoitettu Satakunnan maakuntakaavassa teollisuus- ja varastoalueena (T). Alueen läpi kulkee ohjeellinen voimalinja. Alueen itäpuolelta kulkee maakaasuverkon yhteystarve ja alueen länsipuolelle on merkitty sähköasema. 500 m hankealueesta luoteeseen on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (kh1), joka on Satakunnan toisessa vaihemaakuntakaavassa päivitetty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alue-ehdotukseksi. Alue on päivitetty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi 18.11.2021 (Euran ja Kiukaisten kulttuurimaisemat).

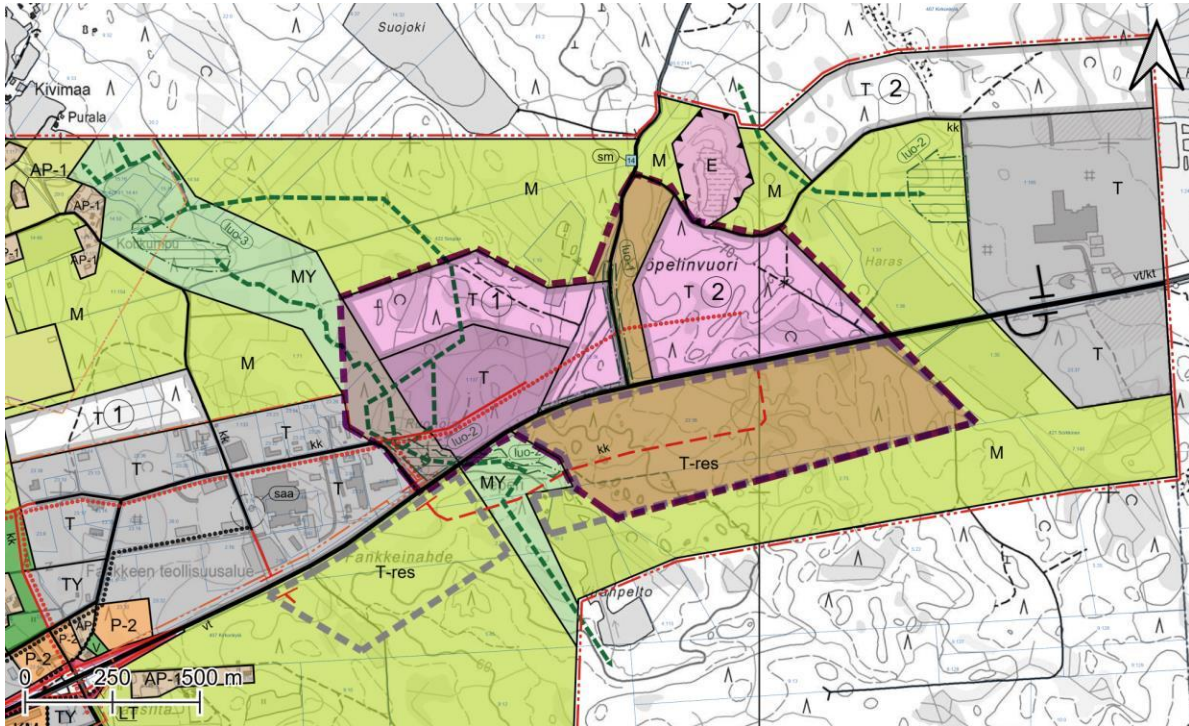
Kuva 2: Ote Satakunnan maakuntakaavasta. Selvitysalue on merkitty violetina alueena.

2.2.2 Yleiskaava

Kuvassa 3 on esitetty ote voimassa olevasta yleiskaavasta. Euran kuntaan ei ole laadittu koko kuntaa koskevaa yleiskaavaa. Alueella on voimassa Euran kunnan keskustan osayleiskaava (hyväksytty 19.4.2016).

Tarkastelualueelle on osoitettu yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M), teollisuus- ja varastoaluetta (T), joilla kahdella on toteutusjärjestys, maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), ohjeellinen/vaihtoehtoinen tielinjaus (joka on samalla kokoojakatu),

viheryhteystarve, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-2), uusi kevyen liikenteen reitti ja reservialue (/res).

Kuva 3: Ote Euran osayleiskaavasta. Tarkastelualue osoitettu violetilla katkoviivalla.

2.2.3 Asemakaava muutosalueella

Kuvassa 4 on esitetty alueella voimassa olevat asemakaava. Tarkastelualueesta 20 % on kaavoitettua aluetta. Alueen länsipuolelle on kaavoitettu maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä Maa- ja metsätalousalue (M). Alueelle on myös kaavoitettu Teollisuus- ja

varastorakennusten korttelialueita (T-1 ja T-2) sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo-1 ja luo-2).

Kuva 4: Ote Fankkeen asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta.

2.2.4 Lähialueen kaavoitus

Tarkastelualueen ympäristö on kaavoitettu pääosin teollisuusalueena (T-1 ja T-2) sekä maa- ja metsätalousalueena (M). Alueen pohjoispuolella on erityisalue (E). Alueelle on suunnitteilla asemakaavoja. Suunnitteilla olevista kaavoista ei ole vielä versioita, mutta alustavasti lähialueelle syntyisi kolme kokonaisuutta: valtatie 12 eteläpuoleinen alue olisi yksi asemakaava ja valtatie pohjoispuolelle kaksi asemakaavaa Tuiskulantien itä ja länsipuolelle.

3 Vaarojen huomioiminen kaavoituksessa

Seveso-direktiivi on EU-direktiivi vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta. Se ohjaa kiinteiden vaaraa aiheuttavien toimintojen ja muun maankäytön yhteensovittamista. Tällä hetkellä on voimassa Seveso III -direktiivin mukainen kansallinen lainsäädäntö. Suomessa Seveso-direktiivi on pantu toimeen maankäyttö- ja rakennuslainsäädännöllä sekä kemikaaliturvallisuuslailla 390/2005. Seveso III -direktiivin toimeenpanon edellyttämät muutokset kemikaaliturvallisuuslakiin on annettu ko. lain muutoksella 358/2015. Kemikaaliturvallisuuslain nojalla on annettu myös uusi valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015), joka korvasi aikaisemman samannimisen asetuksen 855/2012. Lisäksi on muutettu valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012). Nämä säädökset tulivat voimaan 1.6.2015.

Alueidenkäyttölain (AKL, ent. MRL maankäyttö- ja rakennuslaki; 132/1999) 9 § mukaan kaavojen tulee yleisesti perustua riittäviin selvityksiin. Asemakaavan sisältövaatimuksissa puolestaan esitetään¹: ”Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle.”

¹ AKL 54 § 2. momentti (ent. maankäyttö- ja rakennuslaki MRL)

Seveso-laitoksia ympäröivässä maankäytössä huomioon otettavista suojaetäisyyksistä säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen² (895/1999) 57§:ssä seuraavasti: *Harkittaessa rakennushankkeen sijoittumista ja rakennuspaikan soveltuvuutta on huolehdittava vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjumiseksi riittävästä suojaetäisyyksistä.*

Viranomaisella on suomalaisessa lainsäädännössä merkittävä harkintavalta. T/Kem-kaavoista antavat lausunnon kaavoista yleensä lausuvien tahojen lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja pelastusviranomaiset.

4 Maankäytön yhteensovittaminen

4.1 Huomioitavat vaarat

Yhteensovittamista ohjaa käytännössä ns. turvallisuusvaatimusasetus 856/2012. Se täydentää kemikaaliturvallisuuslain määräyksiä. Asetuksen mukaan on huomioitava terveysvaikutukset (so. vaikutukset ihmisiin), ympäristövaikutukset, vaikutukset pohjaveteen ja vaikutukset infrastruktuuriin.

- Ihmisten on päästävä onnettomuustilanteessa suojaan tai poistumaan alueelta
- Luonnonsuojelualueet eivät saa kärsiä ja virkistysalueet eivät saa kärsiä merkittävästi. Ehdotonta kieltoa luonto- tai virkistyskohteiden vahingoittumiselle ei ole.
- Pohjaveden laatu ei saa vaarantua
- Yhteiskunnan kannalta keskeiset infrastruktuurit sekä merkittävät kulttuuriarvot eivät saa vaarantua.

Onnettomuusvaikutuksia tarkastellaan yleensä lämpösäteilyä, räjähdyspainetta ja haitallisten aineiden pääsyä ilmaan. Tulipalojen savukaasuja tarkastellaan, jos ne arvioidaan erityisen vaarallisiksi. Lisäksi onnettomuus ei saa levitä laitoksesta toiseen.

4.2 Riskin hyväksyttävyydestä

Asemakaavalta edellytetään, että se luo edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle. Usein ajatellaan, että edellytys turvallisuudelle tarkoittaisi, että riskejä tai vaaran mahdollisuutta ei ole. Riskitön elinympäristö tietyllä alueella ei kuitenkaan ole mahdollista, sillä ei voida esimerkiksi sulkea pois mahdollisuutta, että alueelle iskeytyy meteoriitti. Äärimmäisten tapahtumien *todennäköisyys* on kuitenkin pieni.

Nollariskiin ei koskaan päästä eikä sitä ole mielekästä vaatia. Avain turvallisen elinympäristöön on, että riskit ovat riittävän pieniä verrattuna hyväksytyyn riskitasoon.

Suomessa ei ole määritelty lainsäädännössä hyväksyttävää riskitasoa. Yhteiskunnan riskiasenteesta kertoo kuitenkin se, että liikenteessä kuolee vuosittain satoja ihmisiä, ja kotitapaturmissa kuolee tuhansia ihmisiä, ja nämä hyväksytään.

Kemikaalivaarojen erityispiirre on, että niiden riskit koetaan paljon isommiksi kuin mitä ne laskennallisesti ovat. Tähän vaikuttavat mm. vaaran tuntemattomuus, katastrofaalisuus ja median tapa uutisoida onnettomuuksista. Kemikaalionnettomuuksissa ei ole Suomessa kuollut kymmeniin vuosiin ketään ulkopuolisia.

Lainsäädännön tavoitteena on järjestää kemikaalionnettomuusriskit selvästi pienemmiksi kuin muut elämän riskit. Keskeisiä toimia ovat maankäytön tarkastelujen lisäksi mm. teollisuuslaitosten omat panostukset turvallisuuteen, turvallisuuden viranomaisvalvonta sekä pelastustoimen toiminta onnettomuustilanteessa.

² Alkuperäisten säädösten teksteihin ei päivitetä säädösmuutoksia eikä tehdä oikaisuja. Muutokset ja oikaisut on huomioitu ajantasaistetuissa säädöksissä.

5 Saavutettavissa olevat suojaetäisyydet alueella

Selvityksessä tarkasteltiin Fankkee 2-alueen yleistä soveltuvuutta T/Kem-merkintää tarvitsevalle vaarallisia kemikaaleja käsittelevälle teolliselle toiminnalle. Selvityksessä arvioitiin saavutettavissa olevia suojaetäisyyksiä erilaisiin riskikohteisiin, joten tarkastelussa on kyseessä yleinen T/Kem-soveltuvuus.

5.1 Tutkitut vaaraetäisyydet

Erilaisilla kemikaaleja käsittelevillä laitoksilla on sen prosesseissa käytetystä kemikaaleista ja niiden määrästä riippuvaiset vaikutusetäisyydet. Swecon/Gaian aikaisemmin suorittamien mallinnusten pohjalta erilaisille teollisille toiminnoille on tunnistettu vaaraetäisyyksiä, jotka vaihtelevat kymmenien metrien ja 600 m välillä.

Fankkee 2-alueen yleisen T/Kem soveltuvuuden tarkastelun pohjaksi valittiin kaksi erilaista laitostyyppiä: pienten vaikutusten ja keskikokoisten vaikutusten laitos. Laitokset kuvasivat erilaisen kemikaaleja käyttävän toiminnan vaikutuksia tarkastelualueella. Laitokset valittiin siten, että ne mahdollisimman kattavasti käsittelevät yleisiä vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä teollisia toimintoja.

Selvityksessä todettiin, että riittäväksi arvioidut suojaetäisyydet asutukseen, infrastruktuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin on mahdollista saavuttaa suoraan.

6 Johtopäätökset

Työssä on selvitetty Fankkee 2-alueen soveltuvuutta T/Kem-asemakaavamerkinnälle, joka mahdollistaisi kemikaaleja laajamittaisesti käsittelevän tai varastoivan yrityksen tai yritysten sijoittumisen alueelle. Työ on tehty turvallisuusnäkökulmasta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että alue soveltuu kaavamerkinnälle suuronnettomuusnäkökulmasta suhteellisen hyvin. Alueen länsipuolen työpaikat sekä läheinen asuinrakennus on syytä huomioida sopivalla tavalla, joko laitoksen layout-suunnittelussa tai rajaamalla muutosaluetta. Näin tulisi mahdolliseksi huomioida myös länsiosaan sijoittuva erityisen tärkeä elinympäristö.

Tukes arvioi lupaprosessissaan sijoituksen ja suunnittelun hyväksyttävyyden kemikaaliturvallisuuslainsäädäntöä varten. Pelkkä kaava ei mahdollista sijoittumista.